

مکانی برای بدرقه شهدا با خون گلاب، نگاهی به سرگذشت معراج شهدا در مشهد

رسمی اش اینطوری است که می‌گویند در مشهد حدود ۱۸۰ مکان که وجود دارد که سرنوشتشان با شهدای جنگ و هشت سال دفاع مقدس گره خورده است. اما این ماجرای دفتر و دستک و حساب و کتاب است و گرنه راست و درستش این است که بنویسی به تعداد خانه رزمندگان، مساجد، محله‌ها و مدارس و هر جای دیگری که رد و نشانی از جنگ و شهادت در مشهد وجود داشته، مکان تاثیرگذار و مرتبط به جنگ هشت ساله وجود دارد. در شهر خانه‌هایی هستند که چند شهید در راه وطن داده‌اند و مدارس و محله‌هایی هستند که مردم هنوز به تعداد شهدایشان آن‌ها را می‌شناسند. با این وجود محل معراج شهدا کیفیت و داستان دیگری دارد. در سال‌های ابتدایی جنگ هنوز در مشهد محل ثابتی به نام معراج شهدا وجود نداشت. پیکر شهدا از مسجد بناها (خیابان خسروی)، سردخانه بیمارستان امام رضا (ع) و بیمارستان قائم، ساختمان جهاد کشاورزی (خیابان جهاد)، سپاه ناحیه مقاومت مشهد (انتهای نخریسی) تشییع می‌شدند. حتی روایتی از تشییع شهدا از اتاق بازرگانی وجود دارد. مکانی که محل استقرار نظامیان بوده و شهدایی مانند شهید چراغچی، شهید کاوه و شهید برونسی از این مکان تشییع شده‌اند. قدیمی‌ها هنوز خاطره تشییع شهدا از مسجد بناها را به خاطر دارند. شهدا از این مسجد که فاصله زیادی با حرم ندارد، با حضور جمعیت هزاران نفری به سوی مضع شریف امام رضا (ع) و سپس به سوی مزارشان تشییع می‌شدند. بعدها سپاه ساختمانی را اجاره کرد تا شهدایی را که قرار بود تشییع شوند، از آن جا بدرقه کنند. خانواده‌ها می‌آمدند پیکر شهیدشان را می‌دیدند و با او وداع می‌کردند تا به سوی خانه ابدی خود بروند. به گفته اسناد معراج شهدا مشهد از سال ۱۳۶۳ تا ۱۳۶۸ میزبان پیکر مطهر ۲۰ هزار شهید استان خراسان بزرگ بوده است اما این همه داستان معراج شهدای مشهد نیست. برای بازخوانی داستان معراج شهدای مشهد باید به سال ۶۳ بازگردیم. تاریخی که در آن به گفته خانواده شهدای مشهد حاج علی اکبر رضایی بحرآبادی نامی که در آن روزگار مسئول تعاون لشکر نصر بوده، به جعفر عابدینی بحرآبادی که مالک یک زمین دور دیوار شده در ابتدای جاده قدیم قوچان و حوالی شهرک امام هادی (ع) بود، پیشنهاد می‌کند ملکش را برای ساخت مکانی با عنوان معراج شهدا به سپاه پاسداران اجاره دهد. جعفر عابدینی هم پس از اینکه از ماجرای جست و جوهای سپاه برای اختصاص دادن مکانی با این کاربری باخبر می‌شود، می‌پذیرد و به این شکل معراج شهدای مشهد ابتدا در یک اتاق کوچک راه اندازی می‌شود. ابتدا معراج محلی برای تحویل پیکر شهدا به خانواده‌هایشان بوده است اما بعد شستشوی پیکر شهدا با گلاب و کفن پیچی هم در همین جا انجام می‌شود. هر هفته دوشنبه‌ها و چهارشنبه‌ها بازدید عمومی و شناسایی بوده است. برای شهدایی هم که چهره‌هایشان از بین رفته بود و صورت نداشتند، یک پلاکارد با نام روی کفنش

می گذاشتند. از همه شهدایی که به معراج می آمدند، چند عکس می گرفتند تا مستند باشد. بعد یکی از عکسها را به خانواده و باقی را به بنیاد و تعاون سپاه می دادند. این محل تا سال ۱۳۶۹ به فعالیت ادامه می دهد و پس از آن به صورت نیمه تعطیل در می آید. دیگر کسی به سراغ معراج شهدا نمی رود و این مکان رها شده و این است که مالک ملک را اجاره می دهد و کم کم آن مکان خاطره انگیز که با خون شهدا آمیخته شده بود تبدیل به اسقاطی می شود. ظاهراً تا چند سالی کسی متوجه این وضعیت نیست. گاهی رزمندگان دوران دفاع مقدس برای تجدید دیدار به محل معراج می روند و دل شکسته از ویرانی خاطره هایشان باز می گردند. کم کم واکنش های همین رزمندگان در رسانه ها منتشر می شود. در رسانه ها آمده است عده ای از رزمندگان و همینطور بنیان اولیه ساختمان به سرنوشت معراج معترض می شوند و پس از کش و قوس های فراوان ملک خریداری شده و مجدد سرو سامان می گیرد. البته این سرو سامان گرفتن تا همین چند سال پیش زمان می برد و معراج شهدای مشهد در زمان بازگشت پیکرهای شهدای فاطمیون مجدداً میزبان پیکر شهدا می شود. آخرین خبرها درباره ساختمان معراج شهدا در مشهد مربوط به ثبت ملی این مکان و همچنین تامین بودجه ای از سمت شورای شهر برای بازسازی و احیا آن است. این مکان امروزه در ضلع غربی میدان معراج فعلی قرار دارد.

